

***Strategia Rozwoju Gminy
Miejskiej Świdnik
na lata 2015-2025***

Świdnik 2015

Dokument opracowany przez:

**PPUH „BaSz” mgr inż. Bartosz Szymusik
26-200 Końskie ul. Polna 72
tel./fax: 41 372 49 75
e-mail: basz@post.pl**

przy współpracy:

Urzędu Miasta Świdnik

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	4
1. DIAGNOZA STANU OBECNEGO.....	6
1.1. Analiza podstawowych uwarunkowań rozwoju gminy	6
1.2. Analiza strategiczna SWOT	12
2. ROZSTRZYGNIECIA STRATEGII ROZWOJU	16
2.1. Misja Gminy Miejskiej Świdnik i beneficjenci Strategii	16
2.2. Wizja Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik	17
2.3. Plan operacyjny Strategii.....	17
2.3.1. Obszary priorytetowe.....	17
2.3.2. Cele strategiczne i operacyjne.....	21
2.3.3. Priorytety rozwoju.....	23
2.3.4. Uwarunkowania realizacji celów strategicznych.....	30
2.3.5. Powiązania Strategii ze strategiami wyższego rzędu	32
3. WDRAŻANIE I FINANSOWANIE STRATEGII	36
3.1. System wdrażania.....	36
3.2. Podmioty zaangażowane we wdrażanie Strategii	39
3.3. Finansowanie działań	39
4. MONITORING	41
4.1. System monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 - 2025.....	41
4.1.1. Organizacja monitoringu Strategii.....	44
4.1.2. Wskaźniki realizacji zadań Strategii.....	45
5. SPIS TABEL	48
6. SPIS RYSUNKÓW	48

WPROWADZENIE

„Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 – 2020” jest zasadniczym elementem planowania rozwoju lokalnego. Dokument ten definiuje główne cele i uwarunkowania rozwoju gminy na najbliższe 10 lat, w zmieniających się uwarunkowaniach wewnętrznych i zewnętrznych, przy czynnym uczestnictwie społeczeństwa, które pomaga w wyborze najlepszego kierunku rozwoju i jest jednocześnie istotnym uczestnikiem realizacji „Strategii ...”. Zadaniem dokumentu jest wskazanie oczekiwanego stanu docelowego (wizja i misja gminy) oraz kierunków działań umożliwiających jego osiągnięcie poprzez zdefiniowanie celów strategicznych, a w ich ramach celów operacyjnych i działań.

„Strategia ...” jako kluczowy element planowania rozwoju lokalnego jest odpowiedzią na nieustannie zmieniające się wewnętrzne i zewnętrzne warunki gospodarowania oraz wzrost konkurencyjności otoczenia. Umożliwia ona efektywne gospodarowanie własnymi, ograniczonymi, zasobami, do których należą: zasoby ludzkie i ich kondycja, stan infrastruktury społecznej i technicznej, stopień rozwoju gospodarczego i zagospodarowania przestrzeni oraz środki finansowe.

„Strategia ...” jest dokumentem planistycznym, który z jednej strony stanowi diagnozę sytuacji społeczno – gospodarczej gminy, określa jej słabości i atuty, natomiast z drugiej strony jest zbiorem jasno sprecyzowanych potrzeb i wynikających z nich kierunków działań, które mogą spowodować rozwój gminy, co w efekcie przełoży się na wzrost poziomu życia lokalnej społeczności. Reasumując, jest to dokument informujący o najważniejszych problemach gminy oraz sposobach ich rozwiązania w postaci określenia konkretnych zadań do wykonania.

„Strategia...” jest również cennym źródłem informacji dla potencjalnych inwestorów, gdyż informuje o planowanych kierunkach rozwoju gminy. Musi stanowić odpowiedź na wyzwania wynikające z kierunków rozwoju Europy i kraju przy efektywnym wykorzystaniu lokalnych potencjałów.

Opracowanie „Strategii ...” jest warunkiem koniecznym z uwagi na fakt, że gmina zamierza ubiegać się o pozabudżetowe środki pomocowe, w tym środki z funduszy Unii Europejskiej. Inną przesłanką opracowania niniejszego dokumentu jest potrzeba przyspieszenia rozwoju społeczno- gospodarczego gminy, poprzez podejmowanie nowych wyzwań i konsekwentną realizację zaplanowanych działań. Realizacja „Strategii...” powinna przyczynić się do wzrostu atrakcyjności życia społeczno-gospodarczego i kulturalnego, aktywizować lokalną społeczność a także zwiększać poczucie tożsamości z miejscem, w którym zamieszkuje, uczy się i gospodaruje.

„Strategia ...” jest efektem połączenia ustaleń sesji planowania strategicznego, prac warsztatowych oraz zapisów obowiązujących dokumentów gminnych, powiatowych, wojewódzkich. Przed przystąpieniem do opracowania niniejszego dokumentu starano się w jak największym stopniu poznać gminę i jej otoczenie, zrozumieć zachodzące procesy.

Szczególny nacisk położony został na identyfikację problemów, potrzeb i oczekiwań mieszkańców Gminy Świdnik.

Zawarte w „Strategii ...” kierunki działań stawiają za cel przede wszystkim dążenie do zrównoważonego rozwoju Gminy Świdnik, który będzie procesem przenikania się, integrowania i spójnych działań politycznych, gospodarczych i społecznych przy poszanowaniu środowiska naturalnego.

Zaplanowane w niniejszym dokumencie zadania, których realizacja ma służyć wykreowaniu lepszych warunków do życia w gminie, skierowane są nie tylko do samorządu lokalnego, ale także do przedsiębiorców, instytucji i organizacji pozarządowych działających na jej terenie, mieszkańców, którzy w partnerstwie osiągną wspólny sukces.

Niniejszy dokument opracowany został metodą ekspercko – społeczną, zapewniającą partycypację społeczeństwa w tworzeniu „Strategii ...”. Praca nad „Strategią ...” odbyła się przy współudziale przedstawicieli władz, pracowników Urzędu Miasta, dyrektorów jednostek miejskich i instytucji, radnych miejskich, przedstawicieli środowisk kultury i oświaty, lokalnych przedsiębiorców, instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne, organizacji pozarządowych, związków zawodowych i mieszkańców gminy. Wszyscy zainteresowani mieli możliwość uczestnictwa w procesie kreowania przyszłości Gminy Świdnik poprzez aktywny udział w Sesji Planowania Strategicznego w dniu 2 października 2014 r. oraz Warsztatach Planowania Strategicznego, które miały miejsce 20 listopada 2014r. W czasie tych spotkań zidentyfikowano słabe i mocne strony gminy, szanse i zagrożenia dla jej rozwoju oraz wskazano kierunki działań, które mogą przyczynić się do rozwoju gminy mając na uwadze konstruktywny dialog wszystkich środowisk przy współtworzeniu wspólnej rzeczywistości.

1. DIAGNOZA STANU OBECNEGO

1.1. Analiza podstawowych uwarunkowań rozwoju gminy

Położenie

Gmina Miejska Świdnik położona jest we wschodniej Polsce, w centralnej części województwa lubelskiego oraz północno – zachodniej części powiatu świdnickiego. Zachodnia granica miasta jest jednocześnie granicą powiatu świdnickiego z powiatem lubelskim. Od zachodu graniczy z Lublinem, od wschodu z Gminą Mełgiew, od południa z Gminą Głusk, od północy z Gminą Wólka Lubelska.

Do zasadniczych korzyści wynikających z położenia Gminy Miejskiej Świdnik należą:

- ❖ Korzystne położenie na tle układu osadniczego województwa lubelskiego – bezpośrednie sąsiedztwo Lublina, największego miasta we wschodniej Polsce (odległość drogowa wynosi ok. 10 km);
- ❖ Szersze możliwości dostępu do usług wyższego rzędu (np. dostęp do uczelni wyższych w Lublinie, największego we wschodniej Polsce ośrodka akademickiego);
- ❖ Lepszy dostęp mieszkańców Świdnika do szerokiego i zróżnicowanego rynku pracy.

Bliskie położenie i silne oddziaływanie Lublina wpływa na charakter, kierunek oraz dynamikę procesów rozwojowych Gminy Miejskiej Świdnik. Oddziaływanie to może mieć dwójaki charakter:

- ❖ Pozytywny – związany z występowaniem efektu rozprzestrzeniania się rozwoju. Dzięki położeniu w sąsiedztwie miasta wojewódzkiego następuje rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, napływ inwestycji z Lublina w kierunku obszarów sąsiadujących;
- ❖ Negatywny wpływ związany z hamowaniem rozwoju gminy w wyniku np. zaspokajania popytu na dobra i usługi w Lublinie a nie w miejscu zamieszkania, co przekłada się na ograniczenie dochodów lokalnych przedsiębiorców.

Gmina Miejska Świdnik spełnia różnorodne funkcje (administracyjne, gospodarcze, usługowe, handlowe) na rzecz swojego otoczenia (całego powiatu świdnickiego) i jest jednocześnie siedzibą władz powiatu.

Świdnik posiada atrakcyjne położenie na tle systemu transportowego województwa lubelskiego. Miasto położone jest przy drogowym szlaku komunikacyjnym o międzynarodowym znaczeniu, który stanowi połączenie dwóch dróg krajowych – nr 12 i 17. Szlak ten jest główną osią transportową województwa lubelskiego. Istotne jest również położenie przy linii kolejowej łączącej Lublin i Świdnik z Warszawą a przez Dęblin i Radom

również z zachodnią częścią kraju. W kierunku wschodnim linia ta stanowi połączenie Lubelskiego Zespołu Miejskiego z Kijowem i Lwowem.

W Świdniku zlokalizowany jest Port Lotniczy Lublin S.A. – lotnisko użytku publicznego, które obsługuje komunikację lotniczą na liniach krajowych i międzynarodowych. Lokalizacja lotniska w Świdniku ułatwia połączenia Lubelszczyzny z resztą Europy.

Spółeczeństwo

Według danych GUS (stan na 31.12.2013r.), Gminę Miejską Świdnik zamieszkuje 40225 osób. Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 1977 osób na km² i jest wyższa od średniej dla powiatu świdnickiego (156 osób na km²). Świdnik należy do najbardziej zaludnionych gmin w województwie lubelskim.

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Świdnik w latach 2009 - 2013 (statystyka uwzględniająca faktyczne miejsce zamieszkania)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba ludności ogółem	39899	40741	40631	40373	40225
Liczba mężczyzn	19164	19596	19497	19360	19221
Liczba kobiet	20735	21145	21134	21013	21004

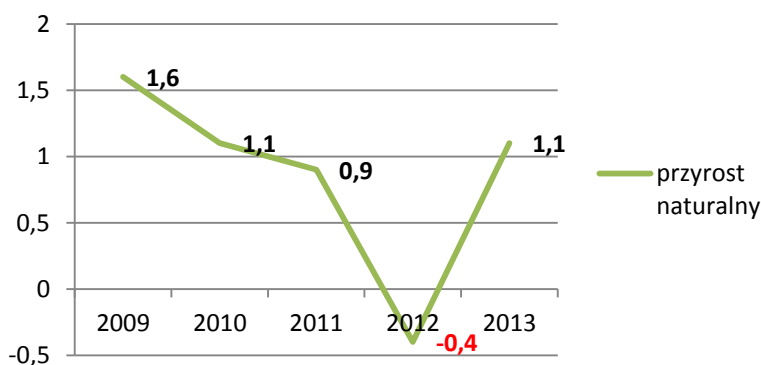
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Struktura ludności według płci w gminie nie ulega większym zmianom. W populacji mieszkańców przeważają kobiety (52% populacji w 2009 r. i 52,2% populacji w 2013 r.). Wskaźnik feminizacji, określający liczbę kobiet w społeczeństwie przypadającą na 100 mężczyzn wynosi 109. Dla porównania w powiecie świdnickim wskaźnik feminizacji osiągnął wartość 108.

Mieszkańcy Świdnika stanowią ponad 55% ludności powiatu świdnickiego i blisko 2% ludności województwa lubelskiego.

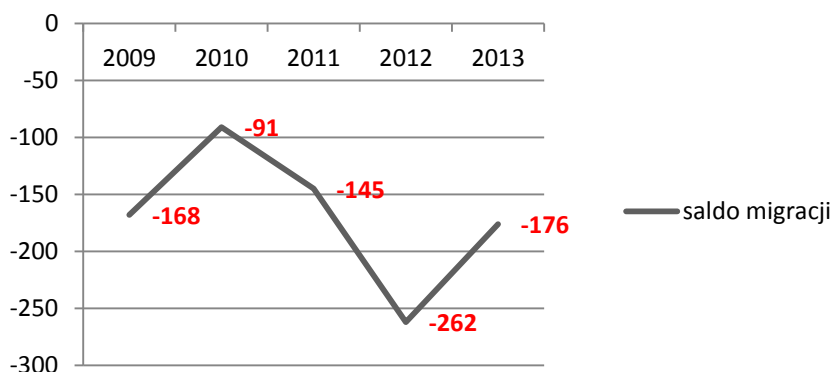
Od 2010 r. liczba osób zamieszkałych na terenie gminy sukcesywnie maleje. Na liczbę ludności, a co za tym idzie gęstość zaludnienia wpływ mają dwa podstawowe czynniki, tj. przyrost naturalny oraz saldo migracji.

Rysunek 1. Wskaźniki przyrostu naturalnego (na 1000 ludności) w Gminie Miejskiej Świdnik w latach 2009-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Rysunek 2. Wskaźniki salda migracji w Gminie Miejskiej Świdnik na przestrzeni lat 2009- 2013

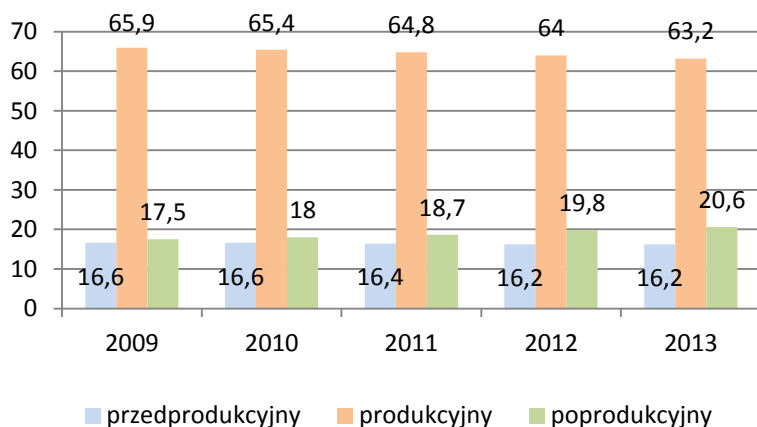

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Populacja gminy odznacza się obecnie mało korzystną strukturą wiekową. Według danych GUS (stan na 31.12.2013 r.) przedstawia się ona następująco: 16,2% ogółu mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), 63,2% osoby w wieku produkcyjnym, a 20,6% osoby w wieku poprodukcyjnym.

Ludność w wieku produkcyjnym stanowi potencjalne zasoby pracy. W analizowanym okresie obejmującym lata 2009 – 2013 obserwuje się systematyczny ubytek ludności w tej grupie wiekowej. Zmniejsza się także udział ludności w wieku przedprodukcyjnym. Spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym jest zjawiskiem niekorzystnym, potwierdzającym starzenie się społeczeństwa.

Rysunek 3. Ludność Gminy Miejskiej Świdnik według ekonomicznych grup wiekowych w % latach 2009-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Poziom zaawansowania procesu powolnego starzenia się ludności odzwierciedla wskaźnik określający obciążenie najmłodszej grupy ludności grupą najstarszą, który (wg danych GUS) w 2013 r. kształtował się na poziomie 126,8 (ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób wieku przedprodukcyjnym).

Wysoka wartość wskaźnika obciążenia demograficznego ma niekorzystny wpływ na lokalny rynek pracy i powoduje sytuację, w której zbyt duży odsetek ludności utrzymuje się z socjalnych źródeł dochodów.

Zmniejszający się udział ludności w wieku przedprodukcyjnym występujący łącznie z obciążeniem demograficznym będzie powodował negatywne skutki w postaci spadku siły roboczej, co w dłuższej perspektywie będzie poważną barierą dla podwyższania poziomu życia starzejącego się społeczeństwa.

Do niekorzystnych zjawisk demograficznych należą:

- ❖ zbyt mała różnica pomiędzy wskaźnikami osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa,
- ❖ zmniejszająca się liczba ludności w wieku produkcyjnym,
- ❖ sukcesywny i znaczący spadek liczby ludności w gminie w wyniku migracji.

Za pozytywne zjawisko demograficzne w badanym okresie należy uznać przyrost naturalny (dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego). Ujemny przyrost naturalny odnotowano jedynie w 2012 r. i wynosił on wówczas -0,4.

Oświata, wychowanie, kultura

Oświata jest jedną z najbardziej kluczowych dziedzin zarówno w wymiarze ogólnokrajowym jak i lokalnym. Im bardziej wykształcone społeczeństwo, tym szybciej i lepiej potrafi dostosować się do realiów dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości gospodarczej i społecznej. Gmina Miejska Świdnik odznacza się dobrą dostępnością do szkół. Na terenie gminy funkcjonują placówki oświatowe zapewniające edukację do szczebla ponadgimnazjalnego. Obok doskonalenia zasad kształcenia, dostosowywania programów nauczania do potrzeb lokalnej społeczności niezwykle ważne jest podnoszenie standardów wyposażenia placówek oświatowych.

W gminie funkcjonuje również Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy im. Henryka Sienkiewicza wraz ze szkołą podstawową specjalną, gimnazjum specjalnym oraz szkołą przysposabiającą do pracy – jest to placówka publiczna dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. W Świdniku mieści się Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej im. Zygmunta Puławskiego. Jest to jedna z największych i nowocześniejszych szkół na Lubelszczyźnie oraz jedna z trzech w kraju, która posiada certyfikat PART 147 uprawniający do kształcenia oraz egzaminowania licencjonowanego personelu obsługi technicznej statków powietrznych.

Szkolnictwo wyższe na wysokim poziomie dostępne jest przede wszystkim na terenie sąsiedniego Lublina.

Powszechność nauczania w gminnych placówkach edukacyjnych oceniono za pomocą wskaźnika skolaryzacji netto, tj. relacji liczby osób uczących się na danym poziomie

kształcenia do ogólnej liczby ludności odpowiadającej temu poziomowi nauczania (dane GUS, Bank Danych Lokalnych 2010 – 2013):

- ❖ W 2013 r. w Gminie Miejskiej Świdnik współczynnik skolaryzacji przedszkolnej (udział dzieci w wieku 3- 6 lat uczęszczających do przedszkola) wynosił 89,4%. Wskaźnik ten od kilku lat wykazuje tendencję wzrostową. W porównaniu do 2010 r. wzrósł o 3,1%. Powodem tej sytuacji może być poprawa dostępności do usług wychowania przedszkolnego na obszarze gminy (wzrost liczby miejsc dla dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w latach 2010 – 2013 o blisko 7%).
- ❖ Współczynnik skolaryzacji netto na poziomie szkół podstawowych i gimnazjum w 2013 r. wynosił odpowiednio 107,10% i 108,87%.

W Gminie Miejskiej Świdnik notowane są najwyższe wskaźniki skolaryzacji netto wśród wszystkich gmin powiatu świdnickiego. Wartość współczynnika skolaryzacji netto powyżej 100% oznacza, że w placówkach edukacyjnych położonych na terenie gminy naukę pobiera więcej uczniów niż wynikałoby to z ewidencji ludności. Sytuacja taka może świadczyć o atrakcyjności Świdnika jako ośrodka szkolnictwa.

Działalność kulturalną na terenie gminy świadczą: Miejski Ośrodek Kultury, Spółdzielczy Dom Kultury oraz Biblioteka Miejsko – Powiatowa im. Anny Kamieńskiej. Ofertę kulturalną Świdnika uzupełniają liczne stowarzyszenia.

Na przestrzeni lat 2011 – 2013 obserwuje się wyraźny wzrost zaangażowania mieszkańców w działalność zespołów artystycznych (wzrost liczby członków zespołów artystycznych o blisko 53%) oraz kół (klubów) – wzrost liczby członków o blisko 31%.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Dostępność do placówek służby zdrowia i usług medycznych należy do najistotniejszych elementów infrastruktury społecznej. W Gminie Miejskiej Świdnik, opieka medyczna w zakresie podstawowym, realizowana jest przez sześć przychodni. Opiekę specjalistyczną oraz szpitalną opiekę medyczną mieszkańcom gminy zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Świdniku (szpital miejski).

Według danych GUS (stan na koniec 20113 r. wskaźnik ilości udzielonych porad lekarskich w stosunku do liczby mieszkańców wynosił przeciętnie ok. 5 porad/osobę. Od 2011 r. obserwuje się powolny, nieznaczny spadek tego wskaźnika.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdniku. W okresie od 2007 – 2013 r. pomocą społeczną zostało objętych łącznie 6525 rodzin. Według danych MOPS liczba rodzin objętych pomocą społeczną wyniosła w 2007 r. – 1037, 2008 r.- 911, 2009 r.- 861, 2010 r.- 888, 2011 r. – 952, 2012 r. – 919, 2013 r.- 957.

Głównymi powodami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej dla mieszkańców gminy w 2013 r. są: ubóstwo (574 rodziny), niepełnosprawność (460 rodzin) i bezrobocie (433 rodziny).

Pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych mieszkańców Świdnika świadczą również: Dom Pomocy Społecznej im. Roba Inja, Miejskie Centrum Profilaktyki, Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Miejskie Centrum Usług Socjalnych im. Jana Pawła II.

Infrastruktura techniczna

Poziom wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną należy uznać za zadowalający. Z danych statystycznych GUS wynika, że:

- ❖ w 2013 r. z czynnej sieci wodociągowej korzystało 38948 osób, co stanowi 96,8% mieszkańców Świdnika;
- ❖ system sieci wodociągowej w gminie bazuje na dwóch ujęciach wody: Wierzchowiska (Gmina Melgiew) oraz Krępiec przy Al. Lotników Polskich w Świdniku;
- ❖ w gminie funkcjonują trzy oczyszczalnie ścieków, które w 2013 r. obsługiwały 36420 osób, tj. 90,5% mieszkańców Świdnika;
- ❖ w 2013 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 37805 osób, tj. 94% mieszkańców Świdnika;
- ❖ na terenie gminy funkcjonuje system kanalizacji deszczowej, który jest sukcesywnie rozbudowywany.

Gospodarka i rynek pracy

Generalnie sfera gospodarcza Świdnika jest słabo urozmaicona, zdominowana przez jeden duży zakład przemysłowy – WSK PZL Świdnik S.A. Sytuacja gospodarcza gminy jest więc w dużej mierze uzależniona od kondycji ekonomicznej tego podmiotu, gdyż jest on jednocześnie największym pracodawcą i płatnikiem podatku od nieruchomości do budżetu gminy.

Według danych GUS (stan na koniec 31.12.2013 r.), na terenie Gminy Miejskiej Świdnik funkcjonują 3533 podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON. Ok. 98% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych należy do sektora prywatnego. Większość firm działających na gminnym rynku to mikroprzedsiębiorcy, czyli podmioty zatrudniające mniej niż 10 pracowników lub bazujące na samozatrudnieniu. Wysoki udział sektora prywatnego w strukturze własnościowej podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy stanowi fundament rozwoju gospodarczego.

Według danych GUS (stan na 31.12.2013 r.) poziom aktywności gospodarczej na terenie gminy, mierzony wskaźnikiem liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 139. W 2013 r. na każdy 1000 mieszkańców

Gminy Miejskiej Świdnik przypadało 70 osób prowadzących własną działalność gospodarczą. Wskaźnik ten od kilku lat utrzymuje się na porównywalnym poziomie.

Rozwój potencjału gospodarczego można uznać za priorytet polityki Gminy Miejskiej Świdnik. Ważnym krokiem w tym zakresie było utworzenie Regionalnego Parku Przemysłowego Sp. z o.o. w Świdniku w celu „przyciągnięcia” do Świdnika dużych i małych inwestorów.

Sytuacja w obszarze lokalnej gospodarki warunkuje procesy zachodzące na lokalnym rynku pracy. Wśród ogółu pracujących w sektorze prywatnym, najwyższy wskaźnik zatrudnienia notuje się w przemyśle. Sytuacja taka spowodowana jest dominacją na rynku pracy jednego dużego podmiotu gospodarczego WSK-PZL Świdnik S.A., działającego w branży lotniczej. Uzależnienie od jednego pracodawcy, w sytuacji załamania koniunktury gospodarczej zakładu stanowi duże zagrożenie dla dalszego rozwoju miasta. Stosunkowo niskie zatrudnienie notowane jest w usługach. Wynika to z faktu, iż sektor usług w Świdniku rozwinięty jest odpowiednio do potrzeb średniego miasta a większość firm usługowych znajduje się w sąsiednim Lublinie.

Według rejestrów Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku, na koniec 2013 r. na terenie Gminy Miejskiej Świdnik zarejestrowanych było 2308 osób bezrobotnych. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku pokazuje jak dużym problemem w gminie jest brak pracy wśród ludzi młodych. Osoby w wieku do 25 lat stanowiły w 2013 r. blisko 13% ogólnej liczby bezrobotnych figurujących w rejestrach urzędu pracy.

W analizie bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy szczególnie ważny jest wymiar bezrobocia długotrwałego. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku, osoby pozostające bez pracy przez okres od 12 do 24 miesięcy, w 2013 r. stanowią ponad 18% ogółu bezrobotnych ujętych w rejestrach Urzędu Pracy a osoby bez pracy powyżej 24 miesięcy stanowią ponad 24%.

1.2. Analiza strategiczna SWOT

Klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej, jest zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego obszaru (w tym przypadku gminy) oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza: S – Strengths (silne strony), W – Weaknesses (słabości, słabe strony), O - Opportunities (możliwości, szanse), T – Threats (zagrożenia). Przyjęta metoda pozwala na zebranie i uszeregowanie informacji o potencjale rozwojowym analizowanego obszaru oraz o dostrzeganych barierach. Zwraca jednocześnie uwagę na pojawiające się zewnętrzne szanse i zagrożenia.

Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej i regionalnej polityki.

Tabela 2. Struktura analizy SWOT

	POMOCNE w osiągnięciu założonych celów	ZAGRAŻAJĄCE osiągnięciu założonych celów
WEWNĘTRZNE (cechy jednostki)	STRENGTHS (mocne strony)	WEAKNESSES (słabe strony)
ZEWNĘTRZNE (tkwiące w otoczeniu)	OPPORTUNITIES (możliwości, szanse)	THREATS (zagrożenia)

Tabela 3. Analiza mocnych i słabych stron Gminy Miejskiej Świdnik oraz szans i zagrożeń jej rozwoju

Uwarunkowania wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → Położenie w sąsiedztwie miasta wojewódzkiego Lublina (szersze możliwości dostępu do usług wyższego rzędu oraz dostęp do zróżnicowanego rynku pracy), → Tranzytowe położenie miasta (drogowe i kolejowe) przy trasie na Ukrainę i Białoruś, → Aktualne miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, → Możliwość korzystania z transportu drogowego, kolejowego i lotniczego (na terenie Świdnika znajduje się Port Lotniczy Lublin S.A.), → Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, → Wysokie kwalifikacje lokalnej społeczności, → Dynamiczni i przedsiębiorczy mieszkańcy, → Zadowalający poziom działalności kulturalnej, → Świdnik znaczącym ośrodkiem przemysłowym (obecność przemysłu lotniczego), → Koncentracja przestrzenna Świdnika, → Wysoka jakość nauczania w szkołach, → Stosunkowo niewysokie ceny nieruchomości, → Funkcjonowanie Miejskiego Centrum Usług Socjalnych oferującego wsparcie dla osób starszych, → Obiekty administracji publicznej dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> → Silna konkurencja miasta Lublina, które przyciąga inwestycje, zasoby ludzkie, działalność edukacyjną i naukową uczelni wyższych, → Traktowanie Świdnika jako „miasta – sypialni” Lublina, → Niekorzystna struktura demograficzna – starzenie się społeczeństwa, → Stosunkowo wysoki poziom bezrobocia, → Silna emigracja zarobkowa, zwłaszcza ludzi młodych, wykształconych, → Wysoki udział długotrwale pozostających bez pracy w całkowitej liczbie osób bezrobotnych ujętych w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku, → Znacząca liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, → Brak komunikacji miejskiej i dworca, → Niedostatek terenów inwestycyjnych, → Małe terytorium gminy uniemożliwiające lokowanie dużych inwestycji, → Uzależnienie sytuacji gospodarczej gminy i lokalnego rynku pracy od kondycji jednego dużego zakładu przemysłowego – PZL Świdnik S.A. → Degradacja środowiska na skutek działania lokalnych kotłowni („niska emisja”), → Niedostatki w infrastrukturze rekreacyjnej i sportowej, → Braki w infrastrukturze rowerowej (istniejące ścieżki rowerowe nie tworzą sieci)

Uwarunkowania zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → Możliwość korzystania z zewnętrznych źródeł finansowania, w tym środków unijnych dostępnych w ramach perspektywy finansowej 2014 – 2020, → Specjalne Strefy Ekonomiczne w Polsce z przedłużeniem ich funkcjonowania po 2020 r., szczególnie w obszarach o wysokim bezrobociu, → Napływ kapitału i inwestycji generujących miejsca pracy, → Obniżka cen biletów lotniczych oraz zwiększenie liczby połączeń lotniczych (krajowych i zagranicznych), → Wzrost zamówień na produkty WSK PZL Świdnik S.A., → Współpraca z gminami ościennymi, → Inwestycje infrastrukturalne w Polsce Wschodniej, → Wzrost znaczenia szkolnictwa zawodowego, → Otwartość ludzi na nowe rozwiązania, → Budowa drogi ekspresowej w kierunku zachodnim Polski (trasa relacji Kurów – Puławy – Radom) oraz drogi ekspresowej S 19 w kierunku Rzeszowa, → Rozwój aglomeracji lubelskiej, → Dobre połączenia komunikacyjne z dużymi ośrodkami miejskimi, → Wzrost liczby ludności, → Różnorodne formy wsparcia dla osób poszukujących pracy, → Promocja i rozwój aktywnych form wypoczynku, → „Świdnik na szlaku handlowym” – budowa międzynarodowego centrum handlowego łączącego Wschód i Południe Europy z Zachodem, → Funkcjonowanie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego 	<ul style="list-style-type: none"> → Brak stabilności i spójności przepisów prawnych, → Wysokie koszty pracy (duże obowiązkowe świadczenia nakładane na pracodawców), → Nieadekwatność wielkości środków przekazywanych przez Państwo w stosunku do zadań przydzielanych samorządom, szczególnie w zakresie oświaty i pomocy społecznej, → Zróżnicowane koszty kształcenia ogólnego w stosunku do kształcenia zawodowego przy braku zróżnicowania wysokości naliczanej subwencji na ucznia w zależności od typu szkoły, → Wysoki stopień biurokracji, → Niskie wynagrodzenia za pracę, → Ubożenie społeczeństwa, → Niestabilna sytuacja na świecie – konflikty między państwami, → Wzrost patologii, → Utrzymujący się fiskalizm państwa dławiący rozwój przedsiębiorczości, → Pogorszenie sytuacji finansowej samorządów w Polsce, → Zahamowanie rozwoju gospodarczego kraju, kryzys finansów publicznych, niekorzystne zjawiska makroekonomiczne, → Pogłębianie zapaści gospodarczej regionu lubelskiego, → Niekorzystna polityka podatkowa dla nowopowstałych przedsiębiorstw, → Wzrost atrakcyjności Lublina (możliwość odpływu mieszkańców Świdnika do miasta bardziej atrakcyjnego), → Utrata kontraktów na realizację śmigłowców przez WSK PZL Świdnik (niekorzystny wpływ na lokalny rynek pracy)

2. ROZSTRZYGNIECIA STRATEGII ROZWOJU

2.1. Misja Gminy Miejskiej Świdnik i beneficjenci Strategii

Misja gminy stanowi nadrzędny cel funkcjonowania wspólnoty samorządowej. Zadaniem misji jest integrowanie, motywowanie i rozbudzanie aspiracji całej społeczności lokalnej. Misja jest zwięzłym opisem docelowego, oczekiwanego stanu i zakresu funkcji spełnianych przez gminę wobec jej mieszkańców i otoczenia. Stan opisywany w misji ma charakter idealny, którego osiągnięcie powinno być zasadniczym celem wszystkich działań podejmowanych przez lokalną społeczność i władze.

U podstaw misji Gminy Miejskiej Świdnik leży przekonanie, iż gmina ma potencjalne szanse by stać się atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, życia, prowadzenia działalności gospodarczej, lokowania kapitału a także wypoczynku i spędzania wolnego czasu.

Gmina Miejska Świdnik to silny i nowoczesny ośrodek przemysłowy, oparty na wiedzy i tradycjach, efektywnie zaspokajający rosnące potrzeby lokalnego społeczeństwa przy poszanowaniu środowiska naturalnego

Beneficjentami Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 – 2025, zwanej dalej Strategią, są przede wszystkim mieszkańcy Świdnika. Realizacja przyjętych w Strategii działań ma na celu zwiększenie korzyści dla mieszkańców poprzez zaspokajanie ich potrzeb i oczekiwań w sferze gospodarczej, społecznej i środowiskowej.

Do beneficjentów Strategii zaliczyć należy również:

- ❖ podmioty gospodarcze – w Strategii uwzględnia się szereg działań, które mają na celu tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy poprzez różne formy wsparcia dla lokalnego biznesu,
- ❖ organizacje społeczne – działania ujęte w Strategii dotyczą również organizacji społecznych działających na terenie gminy,
- ❖ środowisko naturalne – szereg działań przewidzianych w Strategii będzie mieć pozytywny wpływ na stan środowiska naturalnego. Do zadań tych należeć będą m.in.: rozbudowa i modernizacja systemów wodno – kanalizacyjnych, wdrażanie rozwiązań mających na celu zmniejszenie zużycia energii i ograniczanie tzw. „niskiej emisji”.

Zaznaczyć jednak należy, iż korzyści jakie w wyniku wdrożenia Strategii odniosą podmioty gospodarcze, organizacje społeczne funkcjonujące na terenie gminy i środowisko naturalne

będą jednak pochodną korzyści mieszkańców. Rozwój w tych obszarach musi być podporządkowany interesom lokalnej społeczności.

2.2. Wizja Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik

Wizja rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik jest opisem pożądanego w dłuższej perspektywie czasowej stanu rzeczywistości gminy, wskazuje generalny kierunek jej rozwoju. Wizja określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała gmina (samorząd gminy wraz z lokalnymi i ponadlokalnymi partnerami) przy wykorzystaniu swoich mocnych stron oraz pojawiających się w otoczeniu szans i możliwości.

***Gmina Miejska Świdnik to obszar zapewniający
dogodne warunki dla rozwoju gospodarki,
uwzględniający potrzeby i dążenia lokalnej społeczności
oraz zasady ochrony środowiska naturalnego***

2.3. Plan operacyjny Strategii

Proces planowania rozwoju na szczeblu samorządów lokalnych wyraża się poprzez odpowiednie zapisy zawarte w opracowaniach strategiczno – planistycznych (strategiach rozwoju) oraz programowanie wydatków pozwalające na sprawną realizację przyjętej polityki rozwoju.

2.3.1. Obszary priorytetowe

Punktem wyjścia do określenia szczegółowych rozwiązań przewidzianych w niniejszej Strategii jest określenie zasadniczych obszarów strategicznych (kluczowych) rozwoju gminy. Obszary te są najistotniejszymi polami działania gminy i jednocześnie wytyczają kierunki prac na najbliższe lata. U podstaw zdefiniowania obszarów priorytetowych rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik leży diagnoza stanu obecnego Gminy Miejskiej Świdnik.

Działania gminy, ukierunkowane na osiągnięcie sformułowanej wizji oraz misji, koncentrować się będą na trzech strategicznych obszarach działania: społeczeństwo, gospodarka, infrastruktura i środowisko. Obszary te wzajemnie przenikają się a rozwój w jednym z nich wywiera wpływ na postęp w innych obszarach i powinny być one postrzegane jako całość. Zostały one wyznaczone w sposób współzależny i łącznie wskazują drogę rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik.

Rysunek 4. Obszary strategiczne Gminy Miejskiej Świdnik

Źródło: Opracowanie własne

Obszar strategiczny I: **SPOŁECZEŃSTWO**

Głównym celem działań podejmowanych w ramach tego obszaru jest poprawa warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego poprzez wzrost poziomu i dostępności usług publicznych, zwiększenie stopnia bezpieczeństwa publicznego, poprawę efektywności w rozwiązywaniu problemów społecznych, rozwój cyfrowych kompetencji społeczeństwa oraz budowanie społeczeństwa obywatelskiego.

Warunkiem rozwoju społeczności zamieszkującej dany obszar jest m.in. możliwość dostępu do wysokiego poziomu oświaty (eliminacja nierówności w dostępie do edukacji), poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania, możliwość wypoczynku (oferta kulturalno – rozrywkowa), poczucie wspólnoty (integracja mieszkańców), możliwość pracy itd.

Preferowanymi kierunkami podjęcia działań naprawczych w sferze społecznej będzie:

- zwiększenie możliwości dostępu do wysokiej jakości usług publicznych. Kluczowe jest zatem wspieranie działań mających na celu kształtowanie świadomości zdrowotnej społeczeństwa, stworzenia profesjonalnej oferty kulturalno – rozrywkowej na terenie gminy, usprawnienie dostępu do administracji i zwiększenie efektywności pracy administracji, wyrównywanie szans edukacyjnych na wszystkich poziomach kształcenia i popularyzacja ustawicznego kształcenia, wzmocnienie istniejącego systemu opieki wychowawczej nad dziećmi (przedszkola, żłobki). Kwestią

problematyką jest niedostosowanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy. Zaznaczyć należy, iż działania w obszarze szkolnictwa zawodowego leżą w gestii powiatu świdnickiego i przez powiat powinny być realizowane. W celu sprostanienia wymogom rynku pracy należy podejmować działania zmierzające do poszerzenia oferty kształcenia zawodowego. Współczesny model kariery edukacyjnej i zawodowej zakłada stałe doskonalenie kompetencji i kwalifikacji. Nauka w różnych formach, miejscach i przez całe życie jest kluczem do sukcesu zarówno dla poszczególnych osób, jak i dla całego społeczeństwa. Ważne jest aby wzmacniać tzw. kompetencje przyszłości, które są kluczowe do wzmocnienia innowacyjności;

- zwiększenie bezpieczeństwa publicznego poprzez realizację profilaktyki oraz wdrażania rozwiązań służących poprawie bezpieczeństwa w miejscach publicznych;
- wzrost efektywności w rozwiązywaniu problemów społecznych realizowany poprzez podejmowanie działań mających na celu rozwijanie instrumentów ukierunkowanych na wsparcie rodzin, w tym profilaktykę pomagającą przeciwdziałać dziedziczeniu biedy oraz zwiększenie jakości i dostępności usług publicznych. Ułatwienie dostępu do usług publicznych pozwoli zmniejszyć zjawisko wykluczenia społecznego, wyrównać dysproporcje. Kluczowym działaniem będzie także współpraca gminy z instytucjami rynku pracy w celu podejmowania inicjatyw ograniczających skalę bezrobocia;
- rozwój cyfrowych kompetencji społeczeństwa poprzez działania i usługi wpływające na rozwój społeczeństwa informacyjnego. Powszechny dostęp do Internetu oraz umiejętność korzystania z jego zasobów wpływa na wzrost atrakcyjności kapitału ludzkiego m.in. na rynku pracy. Im bardziej wykształcone społeczeństwo, tym lepiej i szybciej potrafi dostosować się do zmieniających się warunków;
- kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego. Kluczowym będzie podejmowanie działań mających na celu podnoszenie świadomości obywateli w zakresie ich praw i obowiązków, mających poczucie wspólnoty interesów, celów, potrafiących podejmować i realizować wspólne działania zmierzające do realizacji swoich zamierzeń.

Obszar strategiczny II: **GOSPODARKA**

Do najistotniejszych działań w obszarze „Gospodarka” zaliczyć należy:

- rozwój form wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców (wsparcie informacyjne - szkolenia, przyjazna polityka podatkowa dla nowopowstających przedsiębiorstw, utworzenie inkubatora przedsiębiorczości, itp.). Obecnie w coraz większym stopniu sukces rynkowy osiągają niewielkie, młode, innowacyjne firmy, potrafiące elastycznie reagować na zmiany otoczenia zewnętrznego, konkurencji a także specyficznych oczekiwań klientów. Nowo powstające przedsiębiorstwa pełnią nie tylko rolę gospodarczą ale również społeczną – przyczyniają się do ograniczenia bezrobocia poprzez tworzenie miejsc pracy;
- rozwój strefy inwestycyjnej. Istotnym z punktu widzenia rozwoju gospodarczego gminy jest wzmacnianie infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu nadania im funkcji gospodarczych, sprzyjających powstawaniu miejsc pracy itd.,
- budowanie silnej marki gospodarczej Świdnika poprzez udział w wydarzeniach o charakterze gospodarczym, kulturalnym i innych, służących promocji lokalnej gospodarki oraz dostosowywanie czy organizację miejsc służących promocji lokalnych produktów;
- przygotowanie kadr zawodowych dla lokalnych przedsiębiorstw poprzez promocję kształcenia w systemie dualnym, ścisłą współpracę szkół z przedsiębiorcami oraz wspieranie inicjatyw mających na celu nabycie kwalifikacji czy przekwalifikowania pracowników. Lokalni przedsiębiorcy preferują osoby posiadające zawód, z konkretnymi umiejętnościami czyli takie, których ewentualne bariery kwalifikacyjne można uzupełnić ewentualnym przeszkoleniem. Promocja dualnego kształcenia zawodowego i ścisła współpraca szkół z przedsiębiorcami pozwoli na odpowiednie, zgodne z oczekiwaniami rynku pracy przygotowanie kadr zawodowych.

Obszar strategiczny III: **INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO**

Odpowiedni stopień nasycenia infrastrukturą to podstawowy czynnik aktywizujący postęp społeczno – gospodarczy, podstawa wszelkiej działalności gospodarczej, jeden z wyznaczników jakości życia oraz konkurencyjności danego obszaru.

Wysoki standard infrastruktury, tak technicznej jak i społecznej pozwala zapewnić wysoką jakość życia mieszkańców danej gminy.

Zmodernizowane, bezpieczne drogi, chodniki, ścieżki rowerowe, bezkolizyjne skrzyżowania i zjazdy z dróg głównych oraz oświetlenie uliczne gwarantują bezpieczeństwo komunikacyjne; dobra jakość i dostępność infrastruktury społecznej zapobiega wykluczeniu społecznemu. Nowoczesna i pełna infrastruktura komunalna pozwala na optymalną ochronę środowiska naturalnego.

Rozwój infrastruktury teleinformatycznej pozwala na zmniejszanie i następnie eliminację bariery infrastrukturalnej w korzystaniu z zasobów Internetu. Ważne jest tutaj zwiększanie dostępu do sieci szerokopasmowej, w tym sieci nowej generacji. Rozwój systemów telekomunikacyjnych wpływa decydująco na zwiększenie konkurencyjności lokalnej gospodarki, zwłaszcza w zakresie dostępu do innowacji oraz usług świadczonych drogą elektroniczną.

Interwencja w obszarze infrastruktury energetycznej, efektywności energetycznej i gospodarki niskoemisyjnej powinna koncentrować się na systematycznym podnoszeniu efektywności systemów energetycznych, dywersyfikacji źródeł energii w kierunku energii odnawialnej, wdrażanie rozwiązań których celem będzie ograniczenie zjawiska tzw. „niskiej emisji”.

Wszystkie działania infrastrukturalne należy prowadzić w trosce o środowisko naturalne.

2.3.2. Cele strategiczne i operacyjne

Osiągnięcie stanu wyrażonego w misji oraz wizji Gminy Miejskiej Świdnik wymagać będzie podejmowania działań zgodnych ze sobą zarówno pod względem merytorycznym, organizacyjnym jak i finansowym.

Rysunek 5. Układ celów strategicznego i operacyjnego działania

2.3.3. Priorytety rozwoju

Tabela 4. Priorytety rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik

Cel operacyjny 1.1. Podniesienie poziomu i dostępności usług publicznych	
<i>Priorytet</i>	<i>Działania</i>
1.1.1. Wzrost świadomości zdrowotnej społeczeństwa	→ Działania wspierające profilaktykę i wczesne wykrywanie chorób
1.1.2. Poprawa warunków edukacji, wyrównywanie szans edukacyjnych - zmniejszanie nierówności w dostępie do edukacji	→ Dążenie do podniesienia jakości i zapewnienia powszechnego i równego dostępu do edukacji na wszystkich poziomach kształcenia, → Upowszechnianie opieki wychowawczej nad dziećmi (opieka żłobkowa i wychowania przedszkolnego), → Popularyzacja postawy uczenia się przez całe życie i kreowanie warunków dla rozwoju tej postawy, → Rozwój kierunków kształcenia umożliwiających nabycie kompetencji kluczowych na rynku pracy, → Wprowadzenie e-edukacji i e-dzienników w szkołach
1.1.3. Stworzenie profesjonalnej oferty kulturalno – rozrywkowej oraz kreowanie warunków dla rozwoju sportu i rekreacji	→ Stałe uatrakcyjnianie oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy dla wszystkich grup społecznych. Aktywizacja mieszkańców do zdrowego, aktywnego spędzania czasu poza pracą, nauką, → Wspieranie działalności instytucji kulturalnych, sportowych oraz kół zainteresowań, klubów itp.
1.1.4. Usprawnienie administracji	→ Wdrażanie metod pozwalających na poprawę efektywności pracy administracji, w tym elektronicznych usług publicznych dla uproszczenia i przyspieszenia procedur obsługi petenta, → Usprawnienie dostępu do informacji sektora publicznego dla obywateli
1.1.5. Poprawa komunikacji	→ Budowa dworca przesiadkowego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT)
Cel operacyjny 1.2. Poprawa bezpieczeństwa publicznego	
<i>Priorytet</i>	<i>Działania</i>
1.2.1. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców	→ Wspieranie rozwiązań w zakresie poprawy bezpieczeństwa – wykonanie monitoringu w placówkach oświatowych i wychowawczych oraz miejscach ogólnodostępnych na terenie miasta, → Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i zapewnienie możliwości

	<p>należytego szkolenia, przeprowadzania egzaminów na kartę rowerową (poprzez np. utworzenie „Miasteczka Ruchu Drogowego i Rowerowego”),</p> <p>→ Wsparcie realizacji programów profilaktycznych mających na celu zmniejszanie poziomu zagrożenia życia i zdrowia obywateli</p>
<p>Cel operacyjny 1.3. Zwiększenie efektywności w rozwiązywaniu problemów społecznych</p>	
<p><i>Priorytet</i></p>	<p><i>Działania</i></p>
<p>1.3.1. Przeciwdziałanie patologiom i wykluczeniu społecznemu</p>	<p>→ Wyrównywanie dysproporcji w poziomie życia mieszkańców poprzez sprawny system pomocy społecznej. Kontynuacja działań pomocowych dla osób potrzebujących, zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób z rodzin dysfunkcyjnych (w tym zagrożonych przemocą domową, alkoholizmem, bezradnością itp.) przez MOPS i podmioty wspierające - realizacja postanowień „<i>Gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych w mieście Świdniku na lata 2014 – 2020</i>”,</p> <p>→ Stworzenie oferty wsparcia służącej integracji i aktywizacji osób starszych,</p> <p>→ Umożliwienie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym pełnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności,</p> <p>→ Monitorowanie zjawisk patologicznych i likwidacja przyczyn dysfunkcji, przeciwdziałanie wystąpieniu zjawisk patologicznych w rodzinach,</p> <p>→ Prowadzenie programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologicznym i wykluczenia cyfrowego mieszkańców</p>
<p>1.3.2. Poprawa dostępu do rynku pracy osób bezrobotnych</p>	<p>→ Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie podejmowania działań aktywizujących osoby bezrobotne (szkolenia, kursy przekwalifikowania, dotacje, itp.),</p> <p>→ Wsparcie inicjatyw tworzenia platform współpracy pomiędzy pracodawcami (przedsiębiorstwami) a szkołami w zakresie kierunków kształcenia/dokształcania, odbywania praktyk zawodowych, staży, umożliwiających nabycie praktycznych umiejętności zawodowych,</p> <p>→ Promocja pracy na własny rachunek oraz wsparcie informacyjne w zakresie możliwości pozyskania dofinansowania na rozwój działalności gospodarczej</p>

Cel operacyjny 1.4. Rozwój cyfrowych kompetencji społeczeństwa	
<i>Priorytet</i>	<i>Działania</i>
1.4.1. Tworzenie warunków do dynamicznego rozwoju społeczeństwa informacyjnego, będącego źródłem przewag konkurencyjnych w regionie	<ul style="list-style-type: none"> → Wsparcie dla powstawania nowych dziedzin biznesu opartych na informacji i wiedzy, → Uświadamianie lokalnemu społeczeństwu korzyści, jakie można osiągnąć w wyniku optymalnego zarządzania informacją, → Wsparcie dla inicjatyw mających na celu przygotowanie społeczeństwa do efektywnego korzystania z funkcjonalności w obszarze technologii informacyjno – telekomunikacyjnych, → Promocja uczenia się przez całe życie, również przy pomocy technologii informatycznych, → Poprawa umiejętności korzystania z zasobów Internetu, → Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu
Cel operacyjny 1.5. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego	
<i>Priorytet</i>	<i>Działania</i>
1.5.1. Wspieranie zdolności do samoorganizacji mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> → Działalność na rzecz podnoszenia świadomości obywatelskiej (realizacja programów na rzecz obywatelskiego zaangażowania w sprawy publiczne, np. poprzez udział w debatach publicznych, konsultacjach społecznych, udział w wyborach, wolontariat, filantropię, członkostwo w organizacjach trzeciego sektora), uczestnictwo w Systemie Zarządzania Partycypacyjnego, (wzrost zaangażowania w tworzenie budżetu obywatelskiego), → Łączenie aktywności obywateli w sprawach publicznych ze zdobywaniem wiedzy w sferze działań obywatelskich (m.in. przygotowanie obywateli do udziału w ważnych wydarzeniach, np. wyborach), → Kreowanie korzystnych warunków dla rozwoju i funkcjonowania organizacji pozarządowych
1.5.2. Współpraca międzynarodowa	<ul style="list-style-type: none"> → Utrzymywanie istniejących i nawiązywanie nowych kontaktów z miastami i regionami Europy

Cel operacyjny 2.1. Tworzenie warunków dla skutecznego rozwoju gospodarczego gminy	
<i>Priorytet</i>	<i>Działania</i>
2.1.1. Wsparcie dla lokalnego biznesu	<ul style="list-style-type: none"> → Utworzenie inkubatora miejskiego dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność gospodarczą (siedziba, dostęp do Internetu, infrastruktura biurowa, baza informacyjna, ulgi w czynszu dla nowopowstających przedsiębiorstw, → Współpraca z Agencją Rozwoju Regionalnego – odpowiedzialną za współpracę i rozwój nowopowstałych przedsiębiorstw w gminie, współpraca z Lubelską Agencją Wspierania Przedsiębiorczości, instytucjami otoczenia biznesu itp., → Współpraca międzysektorowa (współpraca organizacji pozarządowych z sektorem prywatnym i publicznym) gwarantująca przekaz wiarygodnego obrazu sytuacji w środowisku biznesu i tendencji zmian w nim zachodzących, wymianę doświadczeń przedsiębiorstw oraz zapewniająca informacje o kierunkach rozwoju gminy – np. planowanych inwestycjach), funkcjonowanie Rady ds. przedsiębiorczości, → Szkolenia realizowane przez organizacje pozarządowe skierowane do przedsiębiorców działających na terenie gminy, → Przygotowanie przyjaznej-podatkowej polityki gminy dla przedsiębiorców gotowych prowadzić działalność gospodarczą na terenie gminy, np. zwolnienia z podatku od nieruchomości w zależności od liczby zatrudnionych osób, → Modernizacja targowiska miejskiego
2.1.2. Rozwój strefy inwestycyjnej	<ul style="list-style-type: none"> → Przygotowanie terenów pod inwestycje, → Promocja Strefy Aktywności Gospodarczej, → Skupienie większych inwestycji w strefie okołolotniskowej, → Włączenie strefy do Specjalnej Strefy Ekonomicznej, → Aktywizacja Regionalnego Parku Przemysłowego
2.1.3. Budowa silnej marki gospodarczej Świdnika	<ul style="list-style-type: none"> → Działania promocyjne kształtujące pozytywny wizerunek gospodarczy gminy na zewnątrz, → Promocja lokalnej gospodarki poprzez organizację oraz udział w ponadlokalnych i regionalnych wydarzeniach, → Wdrażanie lokalnych programów lojalnościowych

<p>2.1.4. Przygotowanie kadr zawodowych dla lokalnych przedsiębiorstw</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Promocja dualnego kształcenia zawodowego, praktyczna nauka zawodu w oparciu o współpracę z pracodawcami, → Tworzenie szkolnych punktów kontaktowych dla pracodawców, które będą odpowiadać za koordynację współpracy między szkołą a podmiotem gospodarczym, → Zapewnienie dostępu do informacji na temat dostępnych form wsparcia dla podmiotów gospodarczych biorących udział w kształceniu zawodowym uczniów/praktykantów, → Wspieranie inicjatyw szkoleniowych prowadzących do zmiany/nabycia kwalifikacji zawodowych odpowiadających potrzebom rynku pracy
---	--

Cel operacyjny 3.1. infrastruktura ułatwiająca dostępność komunikacyjną i zapewniająca odpowiedni poziom bezpieczeństwa

<i>Priorytet</i>	<i>Działania</i>
<p>3.1.1. Modernizacja i rozwój gminnego i ponadlokalnego systemu komunikacji transportowej w celu poprawy dostępności Świdnika do zewnętrznego układu komunikacyjnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Poprawa stanu istniejącej infrastruktury drogowej i towarzyszącej, → Budowa ciągów rowerowych wraz z utworzeniem systemu roweru miejskiego, → Rozwój komunikacji publicznej w Świdniku, → Budowa dworca przesiadkowego, → Wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej (zwiększenie popularności poruszania się rowerem lub pieszo), → Ekologiczna komunikacja miejska (promocja środków transportu zasilanych paliwem ekologicznym)

Cel operacyjny 3.2. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy w wyniku rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej

<i>Priorytet</i>	<i>Działania</i>
<p>3.2.1. Rozbudowa i modernizacja systemów wodno - kanalizacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Rozbudowa/modernizacja kanalizacji deszczowej, zabezpieczenie przeciwpowodziowe miasta, → Rozbudowa/modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej (w tym na terenach przewidzianych do zainwestowania)
<p>3.2.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Koordynacja działań dotyczących modernizacji linii elektroenergetycznych oraz doprowadzenie energii elektrycznej do terenów przewidzianych do zainwestowania
<p>3.2.3. Rozwój infrastruktury</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Tworzenie warunków do budowy i rozbudowy sieci informatycznych,

teleinformacyjnej – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu oraz usprawnienie działania administracji	→ Poprawa warunków korzystania z Internetu, poprawa jakości połączenia z Internetem
Cel operacyjny 3.3. Wzrost konkurencyjności gminy poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury społecznej	
<i>Priorytet</i>	<i>Działania</i>
3.3.1. Poprawa jakości lokalnej infrastruktury społecznej	<ul style="list-style-type: none"> → Rozwój i modernizacja infrastruktury edukacyjnej, doposażenie placówek edukacyjnych w pomoce optymalizujące proces kształcenia, → Poprawa warunków dla rozwoju kultury fizycznej, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych, → Rozwój, modernizacja, dostosowanie infrastruktury systemu opieki nad małym dzieckiem (żłobki, oddziały żłobkowe itp.), → Rozwój, modernizacja, adaptacja obiektów i infrastruktury służących realizacji usług społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, → Rewitalizacja obszarów podporządkowana celom społecznym
Cel operacyjny 3.4. Poprawa efektywności energetycznej i gospodarka niskoemisyjna	
<i>Priorytet</i>	<i>Działania</i>
3.4.1. Racjonalne wykorzystanie surowców energetycznych i dywersyfikacja źródeł energii w kierunku energii odnawialnej	<ul style="list-style-type: none"> → Wdrażanie rozwiązań mających na celu zmniejszenie zużycia energii i ograniczenie tzw. „niskiej emisji”: <ul style="list-style-type: none"> - Rozwój instalacji bazujących na odnawialnych źródłach energii, - Termomodernizacja budynków, - Modernizacja systemów grzewczych, - Promocja rozwoju „zielonych technologii”, - Promocja stosowania oświetlenia energooszczędnego i możliwości zużycia energii, - Promocja mechanizmów finansowych dotyczących montażu instalacji OZE, - Optymalizacja oświetlenia ulic, - Wprowadzenie systemu komunikacji zbiorowej, - Kształtowanie pozytywnego wizerunku komunikacji publicznej jako bezpiecznego i ekologicznego

	<p>środka transportu (promocyjne ceny biletów, reklamy na przystankach autobusowych, organizacja dni bez samochodu),</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promocja „ekojazdy” – ekologiczny i ekonomiczny sposób prowadzenia samochodu (kampanie informacyjne, broszury, informacje w lokalnej prasie), - Promocja wykorzystywania samochodów, pojazdów jednośladowych z napędem elektrycznym, - Rozwój infrastruktury rowerowej (modernizacja i budowa ścieżek rowerowych, utworzenie systemu roweru miejskiego, itp.)
--	--

2.3.4. Uwarunkowania realizacji celów strategicznych

Na realizację każdego z wyznaczonych w Strategii celów strategicznych mają wpływ wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania (potencjały, zachodzące zmiany i procesy). Dla każdego celu strategicznego zidentyfikowano kluczowe czynniki otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego gminy, które mają wpływ na osiągnięcie bądź nieosiągnięcie danego celu strategicznego.

Tabela 5. Uwarunkowania w analizie SWOT

Wyszczególnienie	Czynniki mające wpływ na rozwój gminy	
	Atuty	Słabości
Czynniki otoczenia wewnętrznego	Atuty, najważniejsze właściwości gminy pomocne w realizacji celu strategicznego	Destymulanty, słabe strony, zagrażające osiągnięciu celu strategicznego
Czynniki otoczenia zewnętrznego	Szanse i możliwości pojawiające się w otoczeniu gminy pomocne w realizacji celu strategicznego	Zagrożenia, bariery, problemy zagrażające osiągnięciu celu strategicznego

Tabela 6. Analiza SWOT dla celu strategicznego 1: *Poprawa warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego*

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Położenie w sąsiedztwie Lublina (dostęp do największego we wschodniej Polsce ośrodka akademickiego oraz zróżnicowanego rynku pracy), ❖ Aktywność społeczna mieszkańców (działalność licznych organizacji pozarządowych), ❖ Stosunkowo dobrze rozwinięta baza edukacyjna i wysoki poziom nauczania w szkołach, ❖ Wysokie kwalifikacje kadry w sektorze edukacji, ❖ Działalność organizacji kultury, ❖ Silne środowisko sportowe, ❖ Niewielka przestrzeń gminy ułatwia dostęp do wszystkich instytucji funkcjonujących na jej terenie, ❖ Rozwijająca się współpraca zagraniczna z miastami partnerskimi, ❖ Funkcjonowanie Miejskiego Centrum Usług Socjalnych oferującego wsparcie dla najstarszych mieszkańców Świdnika ❖ Dostępność komunikacyjna (transport lotniczy, kolejowy, drogowy), ❖ Wdrożony system komunikacji wewnątrz wspólnoty lokalnej (partycypacja 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Niekorzystna struktura demograficzna – starzenie się społeczeństwa, ❖ Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego, ❖ Niewystarczająca liczba miejsc pracy, ❖ Emigracja ludzi młodych, ❖ Wysoki wskaźnik osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, ❖ Brak komunikacji miejskiej

społeczna)	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Otwartość ludzi na nowe rozwiązania, ❖ Wzrost popularności aktywnych form spędzania czasu wolnego, ❖ Dostęp do zewnętrznych środków finansowych na rozwój działalności kulturalnej mieszkańców (programy krajowe i unijne), ❖ Rozwój współpracy międzygminnej i międzysektorowej, ❖ Rozwijająca się współpraca z miastami europejskimi, ❖ Wzrost atrakcyjności osadniczej w Polsce Wschodniej, ❖ Rozwój idei węzłów przesiadkowych, ❖ Rozwój różnych możliwości wsparcia opieki nad najmłodszymi mieszkańcami Świdnika (opieka żłobkowa, przedszkolna) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Duża konkurencja w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania i skomplikowane procedury w ubieganiu się o środki unijne, ❖ Wysoki poziom bezrobocia w kraju powodujący obniżanie atrakcyjności warunków pracy i wzrost zagranicznej emigracji zarobkowej, ❖ Brak odpowiedniej polityki państwa w zakresie zarządzania służbą zdrowia, ❖ Niewystarczające środki finansowe w budżetach gmin na świadczenie usług publicznych na wysokim poziomie, ❖ Spowolnienie gospodarcze, ❖ Obciążanie samorządów zadaniami publicznymi bez zapewnienia odpowiedniego zaplecza finansowego

Tabela 7. Analiza SWOT dla celu strategicznego 2: *Intensyfikacja rozwoju gospodarczego gminy*

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Współpraca z Lubelską Agencją Wspierania Przedsiębiorczości, ❖ Funkcjonowanie na terenie Świdnika Regionalnego Parku Przemysłowego Sp. z o.o., ❖ Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna na terenie gminy, sprzyjająca lokalizowaniu nowych działalności gospodarczych, ❖ Bezpośrednie sąsiedztwo miasta wojewódzkiego Lublina jako dużego rynku zbytu, ❖ Wysoki stopień objęcia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, ❖ Korzystne położenie Świdnika względem szlaków komunikacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nieduża powierzchnia gminy uniemożliwiająca lokowanie dużych inwestycji (niedostatek komunalnych terenów inwestycyjnych), ❖ Niedostateczny poziom współpracy między sektorem nauki (szkolnictwo zawodowe) a sektorem gospodarczym w zakresie przygotowania kadr odpowiadających specyfice lokalnego rynku pracy, ❖ Silna emigracja młodych mieszkańców Świdnika o wysokich kompetencjach zawodowych, ❖ Brak centrum wsparcia dla nowopowstających przedsiębiorstw (np. inkubator przedsiębiorczości)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu, ❖ Promocja inwestycyjna województwa lubelskiego, ❖ Rozwój publicznych i komercyjnych instrumentów zachęcających do prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek, ❖ Możliwości pozyskiwania zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Duży fiskalizm państwa – wysokie podatki i wysokie koszty pracy (powodujące rozrastanie się tzw. „szarej strefy”), ❖ Brak stabilności i spójności przepisów prawnych zwiększa ryzyko inwestycyjne, ❖ Pogłębianie zapaści gospodarczej regionu lubelskiego, ❖ Ograniczony czas funkcjonowania

<p>środków finansowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Zacieśnianie współpracy środowisk biznesu i nauki, ❖ Wzrost świadomości młodzieży w zakresie kształcenia powiązanego z kwalifikacjami zawodowymi, ❖ „Świdnik na szlaku handlowym” – budowa międzynarodowego centrum handlowego łączącego wschód i Południe Europy z Zachodem, ❖ Funkcjonowanie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego (LOF) 	<p>Specjalnych Stref Ekonomicznych, co ma szczególnie niekorzystne znaczenie dla obszarów o wysokim bezrobociu,</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Niski poziom powiązań sfer: gospodarki i nauki, ❖ Niestabilna sytuacja na świecie – konflikty zbrojne, ❖ Emigracja ludzi młodych, wykształconych posiadających wysokie kwalifikacje zawodowe
--	--

Tabela 8. Analiza SWOT dla celu strategicznego 3: Poprawa jakości życia mieszkańców i stanu środowiska naturalnego poprzez realizację inwestycji infrastrukturalnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Rozwinięta infrastruktura społeczna , ❖ Rozbudowana infrastruktura techniczna (wodociąg, kanalizacja sanitarna), ❖ Dobrze rozwinięta dostępność komunikacyjna, ❖ Obecność Portu Lotniczego Lublin S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wymagająca poprawy świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie stosowania rozwiązań, które mogą przyczynić się do ograniczenia zjawiska „niskiej emisji”, ❖ Wymagająca modernizacji infrastruktura sportowa oraz najstarsze odcinki infrastruktury technicznej, ❖ Wymagająca modernizacji i rozbudowy infrastruktura rowerowa, ❖ Wymagające poprawy stanu technicznego niektóre odcinki dróg, ❖ Niezadowalający dostęp do Internetu (brak odpowiedniej infrastruktury teleinformacyjnej)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania na realizację inwestycji, ❖ Promocja i rozwój zrównoważonej mobilności, ❖ Rozwój energetyki opartej o odnawialne źródła energii i promocja odnawialnych źródeł energii 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Duża konkurencja w pozyskiwaniu środków unijnych i skomplikowane procedury w ubieganiu się o te środki, ❖ Ograniczone środki budżetu gminnego uniemożliwiające realizację inwestycji

2.3.5. Powiązania Strategii ze strategiami wyższego rzędu

Wizja i misja gminy oraz plan ich realizacji wyrażony w sformułowanych celach strategicznych i operacyjnych wymaga zgodności z dokumentami wyższego szczebla o charakterze strategicznym. Polityka rozwoju gminy musi więc uwzględniać i wpisywać się w koncepcję rozwoju określoną w obowiązujących dokumentach nadrzędnych.

Tabela 9. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 – 2025 ze Strategią Rozwoju Powiatu Świdnickiego na lata 2007 – 2020 oraz Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

<i>Cele Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 – 2025 ...</i>	<i>... powiązane są z ...</i>	<i>... celami Strategii Rozwoju Powiatu Świdnickiego na lata 2007 - 2020</i>	<i>... celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>
Obszar strategiczny I: SPOŁECZEŃSTWO			
Cel strategiczny 1: POPRAWA WARUNKÓW DLA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO		Priorytet 3: BUDOWA SPOŁECZEŃSTWA OPARTEGO NA WIEDZY POPRZEC WSPIERANIE ROZWOJU ZASOBÓW LUDZKICH	Cel strategiczny 3: SELEKTYWNE ZWIĘKSZANIE POTENCJAŁU WIEDZY, KWALIFIKACJI, ZAAWANSOWANIA TECHNOLOGICZNEGO, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I INNOWACYJNOŚCI REGIONU
<p style="text-align: center;">Cel operacyjny 1.1. Podniesienie poziomu i dostępności usług publicznych</p> <p style="text-align: center;">Cel operacyjny 1.2. Poprawa bezpieczeństwa publicznego</p> <p style="text-align: center;">Cel operacyjny 1.3. Zwiększenie efektywności w rozwiązywaniu problemów społecznych</p> <p style="text-align: center;">Cel operacyjny 1.4. Rozwój cyfrowych kompetencji społeczeństwa</p> <p style="text-align: center;">Cel operacyjny 1.5. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego</p>		<ol style="list-style-type: none"> 3. Aktywizacja zawodowa osób i zwalczanie bezrobocia, 4. Wsparcie osób uczących się poprzez programy stypendialne, 5. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, 6. Podnoszenie kompetencji i wiedzy poprzez szkolenia – kształcenie przez całe życie 	<ol style="list-style-type: none"> 7. Rozwijanie systemu kształcenia dostosowanego do specyfiki regionu, 8. Rozwój społeczeństwa informacyjnego <p style="text-align: center;">Cel strategiczny 4: FUNKCJONALNA, PRZESTRZENNA, SPOŁECZNA I KULTUROWA INTEGRACJA REGIONU</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Poprawa wewnętrznego skomunikowania regionu, 10. Wspieranie włączenia społecznego

Obszar strategiczny II: GOSPODARKA			
Cel strategiczny 2: INTENSYFIKACJA ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY		Priorytet 2: INICJOWANIE I WSPIERANIE PROCESÓW RESTRUKTURYZACYJNYCH ORAZ WZROSTU KONKURENCYJNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW Z TERENU POWIATU POD KĄTEM ICH ZDOLNOŚCI DO TWORZENIA NOWYCH MIEJSC PRACY	Cel strategiczny 3: SELEKTYWNE ZWIĘKSZANIE POTENCJAŁU WIEDZY, KWALIFIKACJI, ZAAWANSOWANIA TECHNOLOGICZNEGO, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I INNOWACYJNOŚCI REGIONU
Cel operacyjny 2.1. Tworzenie warunków dla skutecznego rozwoju gospodarczego gminy		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poprawa warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, ➤ Poprawa warunków dla powstawania nowych firm, ➤ Przyciąganie inwestorów zewnętrznych 	11. Stworzenie systemu naukowego, eksperckiego i wdrożeniowego wsparcia na rzecz rozwoju wybranych sektorów gospodarki, <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwijanie systemu kształcenia dostosowanego do specyfiki regionu, ➤ Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw
Obszar strategiczny III: INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO			
Cel strategiczny 3: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW I STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO POPRZEZ REALIZACJĘ INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH		Priorytet 1: PODNOSZENIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ I SPÓJNOŚCI TERYTORIALNEJ POWIATU POPRZEZ MODERNIZACJĘ I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY	Cel strategiczny 4: FUNKCJONALNA, PRZESTRZENNA, SPOŁECZNA I KULTUROWA INTEGRACJA REGIONU

<p>Cel strategiczny 3.1. Infrastruktura ułatwiająca dostępność komunikacyjną i zapewniająca odpowiedni poziom bezpieczeństwa</p> <p>Cel strategiczny 3.2. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy w wyniku rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej</p> <p>Cel strategiczny 3.3. Wzrost konkurencyjności gminy poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury społecznej</p> <p>Cel strategiczny 3.4. Poprawa efektywności energetycznej i gospodarka niskoemisyjna</p>		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwój i modernizacja infrastruktury transportowej, ➤ Rozwój i modernizacja wyposażenia i infrastruktury służących ochronie środowiska naturalnego, ➤ Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej, ➤ Rozwój i modernizacja infrastruktury edukacyjnej i sportowej, ➤ Rozwój i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poprawa wewnętrznego skomunikowania regionu
---	--	---	---

3. WDRAŻANIE I FINANSOWANIE STRATEGII

3.1. System wdrażania

System wdrażania Strategii zakłada realizację wielu działań przewidzianych do zrealizowania w ramach poszczególnych celów operacyjnych i priorytetów Strategii. Za wdrażanie poszczególnych działań będzie odpowiadał przede wszystkim samorząd gminy lub jednostki podległe samorządowi (np. placówki edukacyjne).

Proces realizacji poszczególnych działań będzie podlegał systematycznemu monitoringowi przez Urząd Miasta.

Budując Strategię Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 – 2025 przyjęto zasadę, że wszystkie zidentyfikowane kierunki działania powinny ograniczać się w swoich założeniach wyłącznie do zadań leżących w kompetencjach ustawowych gminy. Niemniej jednak w wyniku konsultacji społecznych z mieszkańcami Świdnika, przedsiębiorcami, przedstawicielami środowiska oświaty, organizacji pozarządowych, do poszczególnych celów operacyjnych dodano priorytety i kierunki działań, które wykraczają poza bezpośrednie strefy kompetencji samorządu gminnego, dla których jednostką realizującą będzie samorząd powiatowy, podmioty prywatne czy organizacje pozarządowe. W obszarach takich rola gminy jest mocno ograniczona.

Fundamentalną zasadą określającą sposób postępowania w trakcie wdrażania Strategii jest zasada partnerstwa, rozumiana jako aktywna i otwarta współpraca równo traktowanych podmiotów, reprezentujących różnorodne środowiska i instytucje realizujące i wspierające realizację działań na rzecz rozwoju gminy.

Współpraca i partnerstwo są kluczem do skutecznego wdrożenia działań ujętych w Strategii, gdyż na zakres interwencji Strategii składają się również zadania wykraczające poza formalne kompetencje samorządu gminnego.

W systemie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 – 2025 rozpatrzono 3 główne wymiary aktywności samorządu gminnego:

- ❖ **Podległość** – obejmuje kierunki działania mieszczące się w zakresie bezpośrednich, formalnych kompetencji samorządu gminnego i podległych mu jednostek,
- ❖ **Współzależność** – obejmuje kierunki działania, w odniesieniu do których samorząd gminny posiada wpływ pośredni. W tym wymiarze gmina występuje w roli inicjatora/koordynatora działań innych podmiotów,
- ❖ **Oddziaływanie** – obejmuje działania wykraczające poza obszar bezpośrednich kompetencji lub pośredniego wpływu samorządu gminnego. Zadania te znajdują się w gestii samorządu powiatowego, podmiotów prywatnych czy organizacji pozarządowych.

Tabela 10. Aktywność samorządu gminnego w realizacji przyjętych kierunków działania

CELE OPERACYJNE/PRIORYTETY	PODLEGŁOŚĆ	WSPÓLZALEŻNOŚĆ	ODDZIAŁYWANIE
<i>Cel operacyjny 1.1. Podniesienie poziomu i dostępności usług publicznych</i>			
3.1.1. Wzrost świadomości zdrowotnej społeczeństwa			
3.1.2. Poprawa warunków edukacji, wyrównywanie szans edukacyjnych - zmniejszanie nierówności w dostępie do edukacji			
1.1.3. Stworzenie profesjonalnej oferty kulturalno – rozrywkowej oraz kreowanie warunków dla rozwoju sportu i rekreacji			
1.1.4. Usprawnienie administracji			
1.1.5. Poprawa komunikacji			
<i>Cel operacyjny 1.2. Poprawa bezpieczeństwa publicznego</i>			
1.2.1. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców			
<i>Cel operacyjny 1.3. Zwiększenie efektywności w rozwiązywaniu problemów społecznych</i>			
1.3.1. Przeciwdziałanie patologiom i wykluczeniu społecznemu			
1.3.2. Poprawa dostępu do rynku pracy osób bezrobotnych			
<i>Cel operacyjny 1.4. Rozwój cyfrowych kompetencji społeczeństwa</i>			
1.4.1. Tworzenie warunków do dynamicznego rozwoju społeczeństwa informacyjnego, będącego źródłem przewag konkurencyjnych w regionie			
<i>Cel operacyjny 1.5. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego</i>			
1.5.1. Wspieranie zdolności do samoorganizacji mieszkańców			

CELE OPERACYJNE/PRIORYTETY	PODLEGŁOŚĆ	WSPÓŁZALEŻNOŚĆ	ODDZIAŁYWANIE
1.5.2. Współpraca międzynarodowa			
<i>Cel operacyjny 2.1. Tworzenie warunków dla skutecznego rozwoju gospodarczego gminy</i>			
2.1.1. Wsparcie dla lokalnego biznesu			
2.1.2. Rozwój strefy inwestycyjnej			
2.1.3. Budowa silnej marki gospodarczej Świdnika			
2.1.4. Przygotowanie kadr zawodowych dla lokalnych przedsiębiorstw			
<i>Cel operacyjny 3.1. infrastruktura ułatwiająca dostępność komunikacyjną i zapewniająca odpowiedni poziom bezpieczeństwa</i>			
3.1.1. Modernizacja i rozwój gminnego i ponadlokalnego systemu komunikacji transportowej w celu poprawy dostępności Świdnika do zewnętrznego układu komunikacyjnego			
<i>Cel operacyjny 3.2. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy w wyniku rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej</i>			
3.2.1. Rozbudowa i modernizacja systemów wodno - kanalizacyjnych			
3.2.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej			
3.2.3. Rozwój infrastruktury teleinformacyjnej – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu oraz usprawnienie działania administracji			
<i>Cel operacyjny 3.3. Wzrost konkurencyjności gminy poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury społecznej</i>			
3.3.1. Poprawa jakości lokalnej infrastruktury społecznej			
<i>Cel operacyjny 3.4. Poprawa efektywności energetycznej i gospodarka niskoemisyjna</i>			
3.4.1. Racjonalne wykorzystanie surowców energetycznych i dywersyfikacja źródeł energii w kierunku energii odnawialnej			

3.2. Podmioty zaangażowane we wdrażanie Strategii

Kluczową rolę w procesie realizacji celów Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 – 2025 odgrywać będzie Burmistrz Świdnika. Burmistrz odpowiada za ogólną koordynację procesu wdrażania i monitorowania Strategii .

Instytucjami wspomagającymi w procesie wdrażania Strategii będą:

- ❖ Rada Miasta Świdnik,
- ❖ Pracownicy gminnych jednostek organizacyjnych, placówek oświatowych, instytucje powiatowe (zarząd powiatu, Powiatowy Urząd Pracy, itp.),
- ❖ Przedsiębiorcy, przedstawiciele sektora gospodarczego, instytucje otoczenia biznesu, instytucje szkoleniowe, sektor finansowy (banki, instytucje pożyczkowe i kredytowe),
- ❖ Organizacje pozarządowe z terenu gminy, w tym działające dla rozwoju gminy, rządowe, samorządowe o ponadlokalnym zasięgu (regionalnym i krajowym).

Instytucjami partnerskimi, wspomagającymi gminę w procesie wdrażania Strategii staną się zarządcy określonych instrumentów i programów, w ramach których mogą być finansowane zadania:

- ❖ Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego,
- ❖ Agencja Rozwoju Regionalnego,
- ❖ Urząd Wojewódzki,
- ❖ Wojewódzki Urząd Pracy (WUP),
- ❖ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW),
- ❖ Starostwo Powiatowe,
- ❖ Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA),
- ❖ Zarząd Dróg Wojewódzkich,
- ❖ Zarząd Dróg Powiatowych,
- ❖ Inne

3.3. Finansowanie działań

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 – 2025 określa podstawowe cele i kierunki działania gminy na przestrzeni 11 lat. Częściowo okres ten pokrywał się będzie z perspektywą finansową Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020.

Przed samorządem gminnym stoi perspektywa pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację zaplanowanych w powyżej wskazanym okresie działań. W dużej mierze od pozyskania zewnętrznych funduszy pomocowych zależy realizacja większości zadań ujętych w Strategii . Budżet gminy, ze względu na ciągle rosnącą liczbę zadań do wykonania, niejednokrotnie nie wystarcza na realizację wszystkich zakładanych celów.

Część zadań ze względu na znaczne koszty, może być realizowana tylko przy wsparciu środków zewnętrznych. Dlatego też konieczne jest aplikowanie o środki unijne (lub pochodzące z alternatywnych programów) aby zwiększyć zdolność inwestycyjną gminy i skutecznie realizować zaplanowane działania. Środki unijne będzie można pozyskiwać w

ramach Programów strategicznych do roku 2020, wśród których szczególne miejsce będzie zajmował Regionalny Program Operacyjny.

Głównymi źródłami finansowania Strategii będą:

- ❖ Środki własne – z budżetu gminy na realizację zadań własnych gminy,
- ❖ Środki budżetu państwa,
- ❖ Fundusze celowe,
- ❖ Zewnętrzne środki publiczne – dostępne przede wszystkim w ramach programów finansowanych z Unii Europejskiej (Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, itp.).

Do wspólnotowych środków i instrumentów publicznych, które wspierają realizację zadań samorządów należą:

- ❖ Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, który wspiera realizację działań zmierzających do zmniejszania różnic w rozwoju gospodarczym pomiędzy regionami Unii Europejskiej,
- ❖ Europejski Fundusz Społeczny, który współfinansuje działania związane z polityką zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich,
- ❖ Fundusz Spójności, który stanowi instrument polityki spójności gospodarczej i społecznej, współfinansujący projekty w dziedzinie środowiska naturalnego.

Głównym źródłem finansowania części działań zaplanowanych w strategii będą środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej przy współudziale środków z budżetu Gminy Miejskiej Świdnik, które przy współfinansowaniu inwestycji ze środków unijnych będą stanowić tzw. wkład własny.

Osiąganiu zakładanych w Strategii celów będą sprzyjały także następujące instrumenty finansowe:

- ❖ Krajowe fundusze celowe - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- ❖ Fundusze Ministerstwa Sportu,
- ❖ Fundusze Ministerstwa Edukacji i Nauki,
- ❖ Fundusze Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz inne źródła finansujące projekty w obszarze kultury,
- ❖ Fundusze Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,
- ❖ Fundusze Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji.

Konsekwentna realizacja założeń Strategii, umiejętne wykorzystanie lokalnych zasobów oraz wychwytywanie wszystkich pojawiających się w otoczeniu szans na pozyskanie środków finansowych na realizację zaplanowanych zadań z pewnością przyspieszy zarówno społeczny jak i gospodarczy rozwój Gminy Miejskiej Świdnik.

4. MONITORING

4.1. System monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 - 2025

Nieodłącznym elementem Strategii jest monitoring i ewaluacja efektów jej wdrażania. Strategia nie jest dokumentem zamkniętym, który miałby obowiązywać cały czas w niezmiennym kształcie i nie należy jej w ten sposób postrzegać. Strategia ... powstała w określonych warunkach społecznych, ekonomicznych i politycznych, które ulegają ciągłej zmianie. Dlatego też wyznaczone w Strategii cele i kierunki działań wymagają ciągłego monitoringu zmian wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju danej jednostki, ciągłej obserwacji oraz oceny pozytywnych i negatywnych doświadczeń przy wdrażaniu Strategii oraz wdrażania rozwiązań naprawczych, korygujących odstępstwa od uprzednio przyjętych planów.

Zatem warunkiem efektywnego wdrażania działań służących osiągnięciu celów zapisanych w Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 – 2025 jest posiadanie wiedzy na temat postępów osiąganych w zakresie wdrażania kierunków interwencji oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań.

Proces monitoringu Strategii polega na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji ilościowych i jakościowych dotyczących wdrażania Strategii . Ma on na celu zapewnienie zgodności realizacji zadań i Strategii z uprzednio zatwierdzonymi założeniami i celami Strategii. Istotą monitoringu jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrealizowane oraz modyfikowanie dalszych działań w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych celów w przyszłości.

Ewaluacja Strategii dotyczy oceny realizacji przyjętej Strategii pod względem skuteczności , efektywności, użyteczności i trwałości wdrażanych działań zgodnych z celami nakreślonymi w Strategii .

Monitoring pozwala ocenić postępy we wdrażaniu Strategii, zweryfikować kierunek zmian i tempo w jakim te zmiany zachodzą. Monitoring daje możliwość bieżącej modyfikacji działań, aby w razie konieczności możliwe było dostosowanie Strategii do zmieniających się warunków.

Ewaluacja pomaga w planowaniu kolejnych działań dostarczając informacji niezbędnych do podjęcia decyzji. Odpowiada na pytanie: Czy i w jaki sposób udało się osiągnąć zamierzone cele.

Monitoring będzie skutecznym systemem wdrażania założeń strategicznych, jeśli będzie opierał się na następujących zasadach:

Zasada wiarygodności

Informacja musi być wiarygodna i musi być oparta na niepodważalnych danych. Brak dokładnych danych w systemie monitorowania może spowodować ryzyko podjęcia niewłaściwych działań korygujących

Zasada aktualności

Niezbędne informacje powinny być gromadzone i oceniane w sposób ciągły. Bieżąca ocena aktualnych danych umożliwi wdrożenie na czas ewentualnych działań korygujących.

Zasada obiektywności

Monitoring powinien być prowadzony w oparciu o analizę wskaźników porównawczych. Rozwiązanie to zapewni możliwość prowadzenia obiektywnej oceny.

Zasada koncentracji na punktach strategicznych (kluczowych)

Monitorowanie powinno koncentrować się na tych obszarach, w których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia największych odchyżeń, które mogą spowodować barierę realizacji założeń Strateaii ...

Zasada realizmu

Proces monitorowania musi być zgodny z realiami realizowanych zadań. Gmina, wdrażając Strategię ... powinna dostrzegać w szczególności te elementy procesu, które świadczą o wydajności i jakości dostarczanych produktów.

Zasada koordynacji informacji

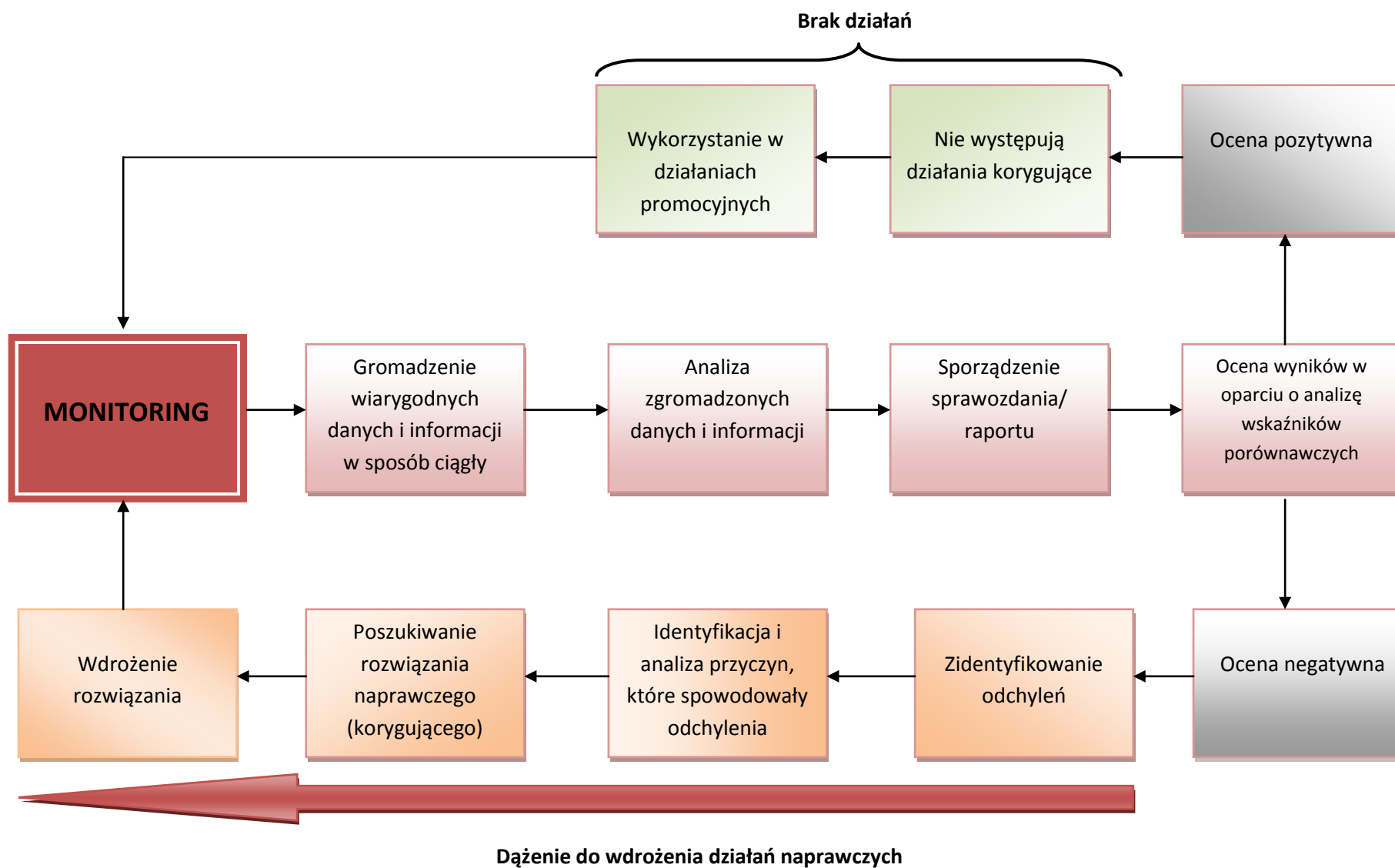
Informacje uzyskane z procesu monitorowania powinny docierać do wszystkich zainteresowanych, aby umożliwić podejmowanie decyzji mających znaczenie strategiczne.

Zasada elastyczności

Cały proces monitorowania powinien być elastyczny, powinien zapewniać możliwość szybkiej reakcji na zachodzące zmiany.

Rysunek 6. Elementy procesu monitoringu

Informacje pozyskane w procesie monitoringu powinny stanowić podstawę ewaluacji przyjętych w Strategii założeń, ponieważ monitorowanie to sposób mierzenia tego, co się dzieje, natomiast ewaluacja pozwala nam stwierdzić, co to oznacza.

Dla Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 – 2025 przyjmuje się następujące typy ocen:

- ❖ *mid-term* (ocena w połowie okresu realizacji) - powinna badać stopień osiągniętej skuteczności na podstawie zebranych w trakcie monitoringu wskaźników,
- ❖ *ex-post* (ocena na zakończenie) - pozwala, na podstawie końcowych danych, na porównanie oczekiwanych celów z celami faktycznie osiągniętymi.

Sporządzone raporty monitoringowe i na ich podstawie raporty ewaluacyjne przyjętych w Strategii założeń będą stanowić punkt wyjścia do aktualizacji Strategii po zakończeniu okresu na jaki została ona opracowana.

4.1.1. Organizacja monitoringu Strategii

Dla zapewnienia właściwego przeprowadzania procesu monitorowania Strategii konieczne jest wyłonienie sprawnej struktury organizacyjnej oraz przydzielenie jej określonych zadań do wykonania. W tym celu należy powołać Zespół zadaniowy ds. monitorowania i ewaluacji Strategii ..., w którym powinny znaleźć się między innymi przedstawiciele Rady Miasta, pracownicy Urzędu Miasta, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz innych środowisk. Rolę Lidera, tj. koordynatora i organizatora prac Zespołu będzie pełnił Burmistrz Świdnika lub osoba, której powierzono kompetencje monitoringu Strategii ..., na zasadzie stałej komunikacji i organizacji spotkań z Zespołem zadaniowym.

W celu monitorowania postępów realizacji założeń strategicznych Burmistrz Świdnika będzie przygotowywał sprawozdania z realizacji Strategii . Sprawozdanie z realizacji Strategii powinno zawierać:

- ❖ opis realizacji poszczególnych celów operacyjnych,
- ❖ ocenę realizacji poszczególnych działań,
- ❖ w przypadku odstępstw od przyjętych działań, propozycje działań korygujących lub propozycje zmian w zapisach Strategii .

Ważne jest, aby wszystkie czynności związane z procesem monitoringu wykonywane były systematycznie.

Bezpośredni nadzór nad realizacją Strategii należy do władz samorządowych gminy, w szczególności do Burmistrza, który kierując bieżącą działalnością gminy ma największy wpływ najpierw na opracowanie Strategii ..., następnie na jej wdrożenie a na końcu ocenę jej realizacji. Do głównych zadań władz samorządowych będzie należał m.in. bezpośredni nadzór nad implementacją poszczególnych celów oraz działań ujętych w Strategii .

4.1.2. Wskaźniki realizacji zadań Strategii

Monitoring realizacji celów ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 – 2025 będzie odbywał się na podstawie wskaźników pozwalających na pomiar oraz ocenę postępów we wdrażaniu Strategii. W poniższych zestawieniach zaprezentowano wybrane rodzaje wskaźników, dostosowując ich charakter do rodzaju monitorowanego celu.

Tabela 11. Wskaźniki realizacji zadań zapisanych w Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 - 2025

Cel strategiczny 1: Poprawa warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego	
Cel operacyjny 1.1. Podniesienie poziomu i dostępności usług publicznych	
Priorytet	Wskaźnik realizacji
1.1.1. Wzrost świadomości zdrowotnej społeczeństwa	→ Liczba przeprowadzonych akcji/kampanii promujących profilaktykę chorób, → Liczba osób, które wezmą udział w akcjach profilaktycznych
1.1.2. Poprawa warunków edukacji, wyrównywanie szans edukacyjnych - zmniejszanie nierówności w dostępie do edukacji	→ Liczba szkół, w których realizowane są zajęcia dodatkowe, → Liczba wdrożonych nowoczesnych programów autorskich, → Liczba dzieci w nowoutworzonych przedszkolach i żłobkach,
1.1.3. Stworzenie profesjonalnej oferty kulturalno – rozrywkowej oraz kreowanie warunków dla rozwoju sportu i rekreacji	→ Liczba utworzonych kół zainteresowań/klubów, → Liczba członków klubów/sekcji sportowych, → Liczba zorganizowanych wydarzeń sportowych/ kulturalnych
1.1.4. Usprawnienie administracji	→ Liczba spraw załatwianych przez mieszkańców Świdnika drogą elektroniczną, → Odsetek spraw załatwianych ostatecznie i terminowo
1.1.5. Poprawa komunikacji	→ Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury komunikacyjnej i towarzyszącej
Cel operacyjny 1.2. Poprawa bezpieczeństwa publicznego	
1.2.1. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców	→ Liczba interwencji służb porządkowych, → Liczba zrealizowanych programów promujących profilaktykę występowania zagrożeń, → Liczba uczestników szkoleń o tematyce bezpieczeństwa w ruchu drogowym, → Liczba obiektów objętych systemem monitoringu
Cel operacyjny 1.3. Zwiększenie efektywności w rozwiązywaniu problemów społecznych	
1.3.1. Przeciwdziałanie patologiom i wykluczeniu społecznemu	→ Liczba osób korzystających z pomocy MOPS według rodzaju pomocy, → Liczba programów profilaktycznych realizowanych w gminie, → Oferta kalendarza kulturalnego i sportowego gminy
1.3.2. Poprawa dostępu do rynku pracy osób bezrobotnych	→ Stopa bezrobocia (%), → Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP, → Liczba szkoleń skierowanych do osób bezrobotnych, przebranżawiających się,
Cel operacyjny 1.4. Rozwój cyfrowych kompetencji społeczeństwa	
1.4.1. Tworzenie warunków do	→ Liczba osób posiadających dostęp do Internetu,

dynamicznego rozwoju społeczeństwa informacyjnego, będącego źródłem przewag konkurencyjnych w regionie	<ul style="list-style-type: none"> → Liczba przeprowadzonych akcji promujących naukę przez całe życie, → Liczba uczestników szkoleń organizowanych przez różne instytucje, w tym organizacje pozarządowe
Cel operacyjny 1.5. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego	
1.5.1. Wspieranie zdolności do samoorganizacji mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> → Liczba nowo zarejestrowanych organizacji społecznych/pozarządowych, → Liczba osób biorących udział w konsultacjach społecznych, → Frekwencja wyborcza
1.5.2. Współpraca międzynarodowa	<ul style="list-style-type: none"> → Liczba miast partnerskich, → Liczba spotkań o charakterze międzynarodowym

Cel strategiczny 2: Intensyfikacja rozwoju gospodarczego gminy

Cel operacyjny 2.1. Tworzenie warunków dla skutecznego rozwoju gospodarczego gminy

Działanie	Wskaźnik realizacji
2.1.1. Wsparcie dla lokalnego biznesu	<ul style="list-style-type: none"> → Liczba podmiotów działających w inkubatorze przedsiębiorczości, → Liczba podmiotów gospodarki narodowej działających w rejestrze REGON, → Liczba zorganizowanych szkoleń, debat, dyskusji na temat funkcjonowania gospodarki i zmieniających się trendów rynkowych, → Liczba osób zatrudnionych w nowopowstałych przedsiębiorstwach
2.1.2. Rozwój strefy inwestycyjnej	<ul style="list-style-type: none"> → Powierzchnia przygotowanych i uzbrojonych terenów inwestycyjnych, → Liczba akcji promujących Strefę Aktywności Gospodarczej, → Liczba instytucji i podmiotów zaangażowanych w tworzenie i funkcjonowanie systemu promocji inwestycyjnej i gospodarczej, → Liczba podmiotów, które zainwestowały w strefie inwestycyjnej
2.1.3. Budowa silnej marki gospodarczej Świdnika	<ul style="list-style-type: none"> → Liczba przeprowadzonych akcji promujących lokalną gospodarkę, → Liczba wydarzeń, w których promowana była lokalna gospodarka, → Liczba zmodernizowanych obiektów/miejsc przeznaczonych do celów promocji produktów lokalnych
2.1.4. Przygotowanie kadr zawodowych dla lokalnych przedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> → Liczba szkół zawodowych współpracujących z lokalnymi przedsiębiorcami, → Liczba uczniów pobierających naukę w ramach dualnego systemu kształcenia

Cel strategiczny 3: Poprawa jakości życia mieszkańców i stanu środowiska naturalnego poprzez realizację inwestycji infrastrukturalnych

Cel operacyjny 3.1. infrastruktura ułatwiająca dostępność komunikacyjną i zapewniająca odpowiedni poziom bezpieczeństwa

Działanie	Wskaźnik realizacji
3.1.1. Modernizacja i rozwój gminnego i ponadlokalnego systemu komunikacji transportowej	<ul style="list-style-type: none"> → Liczba km wyremontowanych i przebudowanych dróg, → Liczba km nowo wybudowanych i zmodernizowanych chodników, → Liczba km nowo wybudowanych ścieżek rowerowych,

<p>w celu poprawy dostępności Świdnika do zewnętrznego układu komunikacyjnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Liczba utworzonych wypożyczalni rowerów (stacji rowerowych), → Długość uruchomionej linii autobusowej (km), → Liczba linii autobusowych, → Częstotliwość kursowania autobusów (liczba kursów na godzinę)
<p><i>Cel operacyjny 3.2. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy w wyniku rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej</i></p>	
<p>3.2.1. Rozbudowa i modernizacja systemów wodno - kanalizacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Ludność korzystająca z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w % ludności ogółem, → Liczba km nowo wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (kanalizacja sanitarna i deszczowa)
<p>3.2.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Liczba zrealizowanych działań w zakresie rozwoju infrastruktury elektroenergetycznej
<p>3.2.3. Rozwój infrastruktury teleinformacyjnej – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu oraz usprawnienie działania administracji</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Liczba mieszkańców Świdnika z możliwością dostępu do szerokopasmowego Internetu, → Liczba wybudowanych stacji Wi - Fi
<p><i>Cel operacyjny 3.3. Wzrost konkurencyjności gminy poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury społecznej</i></p>	
<p>3.3.1. Poprawa jakości lokalnej infrastruktury społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Liczba wyremontowanych/ zmodernizowanych/ nowopowstałych obiektów, → Liczba obiektów wyposażonych, → Liczba utworzonych miejsc służących realizacji celów społecznych, → Liczba obiektów poddanych rewitalizacji
<p><i>Cel operacyjny 3.4. Poprawa efektywności energetycznej i gospodarka niskoemisyjna</i></p>	
<p>3.4.1. Racjonalne wykorzystanie surowców energetycznych i dywersyfikacja źródeł energii w kierunku energii odnawialnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Liczba budynków poddanych termomodernizacji, → Liczba zamontowanych instalacji OZE, → Liczba wymienionych punktów oświetlenia ulicznego, → Moc jednostkowa punktów świetlnych, → Liczba km wybudowanych ścieżek rowerowych, → Ilość energii uzyskanej z odnawialnych źródeł energii, → Wielkość zużycia energii, ciepła, paliw przed i po wykonaniu termomodernizacji budynków, zmianie oświetlenia na energooszczędne, → Porównanie w kolejnych latach wskaźnika zużycia paliwa w l/100 km, → Określenie wielkości redukcji emisji na podstawie ilości zaoszczędzonej energii i dla danego nośnika energii wskaźnika emisji CO₂, → Liczba uczestników akcji edukacyjnych, promujących troskę o środowisko naturalne

5. SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Świdnik w latach 2009 - 2013 (statystyka uwzględniająca faktyczne miejsce zamieszkania)	7
Tabela 2. Struktura analizy SWOT	13
Tabela 3. Analiza mocnych i słabych stron Gminy Miejskiej Świdnik oraz szans i zagrożeń jej rozwoju	14
Tabela 4. Priorytety rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik	23
Tabela 6. Uwarunkowania w analizie SWOT	30
Tabela 7. Analiza SWOT dla celu strategicznego 1: <i>Poprawa warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego</i>	30
Tabela 8. Analiza SWOT dla celu strategicznego 2: <i>Intensyfikacja rozwoju gospodarczego gminy</i>	31
Tabela 9. Analiza SWOT dla celu strategicznego 3: <i>Poprawa jakości życia mieszkańców i stanu środowiska naturalnego poprzez realizację inwestycji infrastrukturalnych</i>	32
Tabela 10. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 – 2025 ze Strategią Rozwoju Powiatu Świdnickiego na lata 2007 – 2020 oraz Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	33
Tabela 11. Aktywność samorządu gminnego w realizacji przyjętych kierunków działania	37
Tabela 12. Wskaźniki realizacji zadań zapisanych w Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Świdnik na lata 2015 - 2025	45

6. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Wskaźniki przyrostu naturalnego (na 1000 ludności) w Gminie Miejskiej Świdnik w latach 2009-2013	7
Rysunek 2. Wskaźniki salda migracji w Gminie Miejskiej Świdnik na przestrzeni lat 2009- 2013	8
Rysunek 3. Ludność Gminy Miejskiej Świdnik według ekonomicznych grup wiekowych w % latach 2009-2013	8
Rysunek 4. Obszary strategiczne Gminy Miejskiej Świdnik	18
Rysunek 5. Układ celów strategicznego i operacyjnego działania	22
Rysunek 6. Elementy procesu monitoringu	43